

Abstrakt

Záměr této bakalářské práce je dvojitý – jednak vyložit teorii performativního genderu tak, jak ji formuluje Judith Butlerová, jednak na jejím základě analyzovat povídky Sandry Cisnerosové. Primárními zdroji jsou *Gender Trouble* a *Bodies That Matter* od Butlerové a *Woman Hollering Creek and Other Stories* od Cisnerosové. Mezi doplňující primární zdroje se řadí *Dohlížet a trestat* od Michela Foucaulta, „Signatura událost kontext“ od Jacquesa Derridy, *Antigone's Claim* od Butlerové a *Borderlands* od Glorie Anzaldúy. Už samostatný výběr zdrojů poukazuje na interdisciplinární charakter metodického aparátu. V práci se střetávají feministické teorie, filosofie jazyka, kritika diskurzivní moci a literární analýza, což pramení ze širokého záběru, který volí sama Butlerová. Jednotlivé primární zdroje tedy posouvají práci různými směry. V *Gender Trouble* se Butlerová zevrubně zabývá obecně tím, co je gender a dekonstruuje dichotomii genderu a pohlaví. Tento argument je stěžejní ve chvíli, kdy Butlerová odmítá platnost tvrzení, že klasifikace na bázi pohlaví je čistě biologicky daná. V *Bodies That Matter*, kde Butler navazuje na výše zmíněná díla od Foucaulta a Derridy, se přesvědčivěji rýsuje pojetí performativního genderu, Butlerová totiž zdůrazňuje, že reprezentace je také produktivní a že diskurzivní moc operuje a působí na těla a skrze těla. Butlerová tedy poodhaluje mechanismy zachovávání mocenských struktur jako opakované soubory způsobů jednání, které vystupují pod maskou reprezentace stabilních kulturních norem či hodnot.

V *Bodies That Matter* se Butlerová také věnuje schopnosti jednat politicky z postavení na okraji společnosti. Konkrétně se soustředí na skupiny a jednotlivce spadající pod označení „queer,“ na obecnější rovině je však její argumentace založená právě na společenské hierarchii a z ní pramenícího útlaku těch, kteří se pohybují na okrajích nebo za hranicemi normativních ideálů. A právě tato charakteristika je společná všem postavám v povídkách Cisnerosové. V interpretační části je také využit intersekcční přístup, který zdůrazňuje nutnost vykládat gender i rasu v bodě, kde se protínají, tj. jako dvě břemena působící náraz, ne jako paralely. Chicanas - Američanky mexického původu – vyrůstají v rodinách, které jsou jako takové ve znevýhodněné pozici z důvodů rasy, chudoby a nedostatečného vzdělání. Problematické je ale i jejich postavení v rodině, vyrůstají totiž v kultuře, která schvaluje

násilí na ženách a zároveň po ženách vyžaduje, aby nebyly ničím jiným než matkami bez vlastních tužeb a názorů. Tyto normativní ideály jsou zkoumány především ve světle toho, jak přispívají jednotlivé mechanismy k jejich vzniku a udržení. Vzhledem k tomu, že jde o velmi specifické kulturní odkazy (náboženské ikony, popkulturní reference), je důležité některé mýty a tradice přiblížit. Z tohoto důvodu se pozornost často upírá k *Borderlands* od Glorie Anzaldúy a k některým sekundárním zdrojům. Druhá část interpretační kapitoly se pak zabývá možnou liberalizací, obzvláště pak ve vztahu k celému hnutí chicanských feministek, které se zasloužily o subverzi rolí tradičně přijímaných ve společnosti negativně a svými hlasy jednaly politicky.

Klíčová slova: gender, performativita, chicanské feministky, moc, diskurz